

Lektsioonid: 1Kn 18:21–26,36–39; Mt 7:13–14

Jutlus: Hb 4:1–2,9–13

Laulud: 214 (1–5); 192 (1–5, 6); 270 (1–3); 271 (1–4)

Kartkem siis, kuni töötus saada tema hingamisse on veel jõus, et kedagi teie seast ei leita maha jäänud olevat! Meile on kuulutatud evangeeliumi nõnda nagu neilegi, kuid kuuldud sõnast ei olnud neil kasu, sest see ei talletunud usu läbi kuulajaisse. Nii on siis Jumala rahva hingamisaeg alles ees, sest kes läheb tema hingamisse, see hingab ka ise oma tegudest, nii nagu Jumal oma tegudest. Olgem siis agarad sisse minema sellesse hingamisse, et keegi ei langeks sellesama sõnakuulmatuse eeskujul! Sest Jumala sõna on elav ja tõhus ja vahedam kui ükski kaheterane mõök ning tungib läbi, kuni ta eraldab hinge ja vaimu, liigesed ja üdi, ning on südame meelsuse ja kaalutluste hindaja. Ja ükski loodu ei ole tema ees nähtamatu, vaid kõik on alasti ja paljastatud tema silma ees – tema ees, kellele meil tuleb aru anda.

VT Joosua raamatus on kirjutatud (Jos 4:43–45): „Nõnda andis Issand Iisraelile kogu maa, mille ta vandega oli töötanud anda nende vanemaile, ja nad pärisid selle ning elasid seal. Ja Issand andis neile rahu ümberkaudu, nõnda nagu ta nende vanemaile oli vandega töötanud; ja kõigist nende vaenlastest ei suutnud ükski neile vastu seista, Issand andis kõik nende vaenlased nende kätte. Ainsatki sõna ei langenud tühja kõigist neist headest sõnadest, mis Issand oli rääkinud Iisraeli soole, vaid kõik läks täide.”

See kirjakoht kõneleb olukorrast, milles Iisraeli rahvas leidis ennast pärast seda, kui ta oli Joosusa juhtimisel alistanud Töötatud Maa, mille poole ta pärast Egiptusest lahkumist oli Moosese juhtimisel teel olnud. Kõik oli nüüd hästi: Jumala töötused olid täide läinud, vaenlased olid alistatud ja kogu maal oli rahu.

Mõnes mõttes võiks see olla ühe riigi ja rahva ideaal, mille poole püüelda. Selle eesmärgi poole on läbi ajaloo püüelnud nii diktatuurid kui demokraatiad, nii impeeriumid kui vabariigid. Ka Eesti riik on ju loodud eesti rahva hüvanguks, mis tähendab rahva rahu, rikkust ja julgeolekut.

Ent kui oleme Vana Testamenti lugenud, siis teame, et see olukord, millest Joosua raamatust enne lugesin, ei jäänud püsima. Tulid rahutus, vaev ja mure – ka Töötatud Maal. Ja ainus võimalus n-ö jätta Jumalale õigus oma töötustest mitte taganeda, oli Iisraeli rahva jaoks Jumala töötused ümber hinnata. Nimelt, see rahu, mille Jumal Iisraeli rahvale töötas, pole Töötatud Maa alistamisega ikka veel kätte jõudnud. Tuleb oodata Messiat, kes selle rahu kord toob.

Niisiis on tegemist mingi muu rahuga, mitte sellega, mis valitses pärast Töötatud Maa vallutamist. Meie tänase jutlusealuse kirjakoha autor, Hb autor pöördub selle rahu leidmiseks Jumala rahu juurde, mida kirjeldatakse 1Ms 2:2j Jumala loomistöö lõpul: „Ja Jumal oli lõpetanud seitsmendaks päevaks oma töö, mis ta tegi, ja hingas seitsmendal päeval kõigist oma tegudest, mis ta oli teinud. Ja Jumal õnnistas seitsmendat päeva ja pühitses seda, sest ta oli siis hinganud kõigist oma tegudest, mis Jumal luues oli teinud.”

See rahu, mille Jumal, võiks öelda, kehtestas loomise seitsmendal päeval, pole pattulangenud inimese jaoks veel kätte jõudnud, ka mitte Töötatud Maa alistamisega. Ja nõnda on alates Piibli tekkeaegadest, võib-olla isegi inimkonna algusaegadest peale pürgitud samaaegselt kahe rahu poole. Üks on see ühiskondlik, poliitiline rahu, konfliktide ja sõdade puudumine. Teine aga hingerahu. See esimene, ühiskondlik ja poliitiline rahu on inimkonna kogemustele tuginedes kahjuks ajutine, sest alati on keegi kusagil hirmunud või vihane ja sünnitab uue konflikti või sõja.

Teine, hingerahu on aga igavene rahu, sest seda otsides pürgib inimene endast kaugemale, väljapoole iseennast, ja püüab seda leida suuremas kui ta ise suudab olla, jumaluses või Jumalas. Jumal aga on igavene. Nõnda on ka Jumala rahu igavene.

Milline on aga see Jumala rahu, millest kõneleb meile siis Piibli algus, kui Jumal oli lõpetanud oma loomistöö? Kui 1Ms 2:3 öeldakse, et Jumal „oli siis hinganud kõigist oma tegudest, mis Jumal luues oli teinud”, siis ta tegelikult lõpetas tegevuse, lakkas loomast. Lakkas töötamast, kui soovime.

Nimelt kasutatakse siin algses heebrea keeles sõna „hingama” jaoks sõna שבת, sabat. Selle sõna esimene tähendus on aga „lakkama, järele jätma”. Niisiis, Jumal mitte ainult ei puhanud või hinganud, vaid lõpetas oma eelmise tegevuse.

Piibliteadlased on aga seda sõna „sabat” tähendust seostanud Jumala rahva pürgimusega: selleks, et jõuda hingamisse, mis on alles ees, tuleb eelnev tegevus lõpetada. Võiks ka öelda, tuleb hakata teistmoodi elama. Nõnda siis, kui apostel meie kirjakohas ütleb „Olgem siis agarad sisse minema sellesse hingamisse, et keegi ei langeks sellesama sõnakuulmatuse eeskujul!”, siis tähendab see seda, et me peame lõpetama oma varasema elu, varasema tegevuse, kui me ei soovi lihtsalt ajutist rahulikku elu, vaid igavest rahu oma hinge, Jumala hingamist.

Kuidas siis oma varasemat elu lõpetada? Hb toob meie kirjakohale eelnevas peatükis välja Iisraeli, Jumala väljavalitud rahva nurina Jumala vastu ja eksimise Jumala käskude vastu kõrberännaku ajal. See tähendab seda, et Iisraeli rahva enamus ei suutnud elada kõrbeteekonnal uut elu, mis oleks Jumala rahvale kohane, vaid klammerdus vanade harjumuste külge. Seepärast ei saanud nad Jumala rahva hingamisse.

Kas meie oleme Iisraeli rahvast kuidagi paremad oma suutmatuses oma varasemat elu lõpetada ja elada Jumala käskude järgi? Ei sugugi! Kasutan siin palju kordi tsiteeritud kohta apostel Pauluse kirjast roomlastele 7. peatükist, Rm 7:22j: „Sisemise inimese poolest ma rõõmustan Jumala Seaduse üle, oma liikmetes näen aga teist seadust, mis sõdib vastu minu mõistuse seadusele ja aheldab mind patu seadusega, mis on mu liikmetes.”

See „teine seadus” kimbutas ka kõrbes rändavat Iisraeli rahvast ja sundis neid vaatama mitte Jumala poole vaid oma soovde, igatsuste, ihade ja himude poole. See on inimlik, võiks öelda. Kuid see lohutus ei vii meid Jumala rahva hingamisse. Kasutades eeltoodud mõistet „sabat”, „lakkamine”: Jumala rahva hingamisse jõudmiseks tuleb lakata vaatamast iseenda peale ja pöörata pilk Jumala peale. See on aga ühele patusele ja surelikule inimesele, nagu me kõik oleme, omal jõul võimatu.

Ja seepärast hüüabki apostel Rm 7:25 juubeldades: „Aga tänu olgu Jumalale meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi!” Jeesus Kristus on meie jaoks võimalikuks teinud selle sabati, sellesse Jumala hingamisse pääsemise, sest ta on lõpetanud patu ahela, Aadama ja Eeva patu ahela, ning vaadanud ainuüksi Jumala peale, mitte iseenda peale. Või siis, võiks ka öelda, Ta on vaadanud ka iseenda peale, kuid et Ta ise ongi Jumal, siis on tema iseenda peale vaatamine nagu Jumala peale vaatamine. Nõnda on Jeesus Kristus kaasa toonud tõelise sabati, tõelise lakkamise tegelemast inimlike eesmärkidega ja pühendumise Jumala eesmärkidele.

Meie tänases kirjakohas tutvustab apostel meile ka instrumenti, mille abil see sabat Jeesuse Kristuses võimalik on, nimelt Jumala sõna. Nagu kuulsime, ütleb siin apostel: „Sest Jumala sõna on elav ja tõhus ja vahedam kui ükski kaheterane mõök ning tungib läbi, kuni ta eraldab hinge ja vaimu, liigesed ja üdi, ning on südame meelsuse ja kaalutluste hindaja.”

Saksa piibliteadlane Fritz Laubach rõhutab, et apostel pole siin Jumala sõna tegevust asjatult kirjeldanud nii paljude tegevustena. Kõigepealt on Jumala sõna elav, ta annab inimesele justkui lakkamatust allikast pidevalt elujõudu. Seejärel on Jumala sõna tõhus. Sõna pole mitte meie kõrvu paitav õhuvõnkumine, vaid saadab palju korda. Fl 3:21 on öeldud, et Kristus muudab meie alanduse ihu „oma kirkuse ihu sarnaseks selle väe toimet, millega ta suudab ka alistada enesele kõik.” Jumala sõna muudab meid ja meie kaudu teisi.

Kolmandaks on Jumala sõna „vahedam kui ükski kaheterane mõök”. Siin pole aga Fritz Laubachi arvates mõeldud seda „vaimumõõka”, millega apostel Paulus Ef 6:17 Jumala sõna võrdleb ja mis aitab meil kurja vastu võidelda, vaid see on Püha Vaimu mõök, millega Vaim meie elu n-ö analüüsib. Just seepärast ütleb Hb autor, et Jumala sõna vahe mõök eraldab Püha Vaimu käes meie hinge ja vaimu kui meie n-ö sisemise inimese. Samuti eraldab see Püha Vaimu käes olev mõök liigesed ja üdi kui meie n-ö välise inimese, meie ihuliku inimese. Sest, nagu Paulus ütleb, me oleme vaim, hing ja ihu, mida Jumal tahab hoida tervikuna ja laitmatult kuni Jeesuse Kristuse tagasitulekuni.

Lisaks on Püha Vaimu käes olev Jumala sõna mõök ka „südame meelsuse ja kaalutluste hindaja”. Süda, kui meie mõtlemisorgan (selleks ja mitte tundeorganiks pidasid seda Piibli autorid) saab Püha

Vaimu toel uued mõtted, mis pööravad meie pilgu Jeesuse Kristuse risti poole ega luba meil keskenduda iseendale.

Ükski loodud olend pole seega Püha Vaimu käes, kes on varustatud Jumala sõna vaheda mõõgaga, nähtamatu, vaid kõik on alasti ja paljastatud Jumala ees, kellele meil tuleb aru anda oma eelmise elu lakkamisest ja Jumala rahva hingamisele keskendumisest Kristuses.

Selline pidev analüüs, Püha Vaimu teostatud analüüs meie, uue, Kristuse loomusega inimeste kallal saadab meie kristlase elu, meie usuteed. Vahel on see valus, kuid vahel ka nii õnnistusrohke, et see inimlik rahu, mis on vahel meie elus siiski käegakatsutav, tundub eelseisva Jumala hingamise kõrval täiesti tühine. Olgem siis agarad sisse minema sellesse hingamisse!

Aamen.